

מזר:

עין משפט  
גד מצוה

[illegible]

רבינו חננאל

תחנן בית שמאי אומרי  
למי ימכרו לו את פרה  
חורשם בשביעית וביט  
ללל מתירין מפני שיכול  
לזכור לרבותם כמנהגה.  
והוא שבהם מי דמי מהם אן  
אדם מצווה על שביטת.  
הבטתו בשנה שביטת.  
אדם אדם מצווה על  
שביטת בדביתו בשנה.  
אמר ליה אביי וכל היכא  
שמצווה אסור והתנן כי  
שמיא אומרי לא ימכרו  
אדם אדם מצווה על שביטת.  
אמר שדרה ליה בשביטת.  
ובית הלל מתירין מפני  
שיכול להזכירם. מתקין  
לך רב אשי אש  
אדם אדם מצווה  
אדם אדם מצווה  
אדם אדם מצווה  
אדם אדם מצווה

**מ"ד** רבי' התם אין אדם מצווה על שם  
הקונט' הלכן ליכא לתימור משום  
תל' משום לפני עור לא תתן מכשול תל'  
כוכבים לעינין שבת אדם מלווה על שבת  
משום הני עד כאן לשון הקונטרס  
ותשאל דל"ח מאי קפריך והרי שדה  
הוא לא על שייך עד שאלה ונסויי מדע  
הדא לא אריקין מוכרת שדה לעובד  
כוכבים מהאי טעמא די היכא דאסר'  
התם גסא לכך נראה לפרש התם  
אין אדם מלווה על שבתה בהתמו  
בצניעות פירוט לפי שאין האיסור  
תלוי בגוף הכהמה אלא בגוף הקרקע  
ואפילו השאיל פרתו לעובד כוכבים  
לתרוש עד בשעביה אין שום איסור  
בשעביה תלוי בהכמה ואין גנאי  
דיש' המיר לתכור ישראל חסוד מטעם  
תלייה דאימר לשחיטה וזנה אכל גבי  
שבת שאיסור תלוי בגוף הכהמה  
ואיכא איסור לבעליה אם יחרוש על  
העובד כוכבים לטיבין אין להמיר  
למכרה מטעם תלייה דשחיטה ופרין  
והרי שדה דלדע מלווה על שבתה  
וכהמה ושחאוי' איסור אחר כי זו  
איסור דלזרייתא אם ורע כי ישראל  
ותליין להיתרא: **והר"י** ב"ח ב'ו.  
תימור דקפרי' לה מאי קארי לה וסי'  
גלה היה יודע דשאי כלים משום שלא  
היה בנה לתלות וכל מה שהמיר אינו  
אלא מטעם תליית שחיטה והוציאה  
ושמא י"ל הדוס ק"ד דמקשה דהא  
גמרי י"ל לתלות שללוקין אף אחרת  
הוא תונא ואפי' הכי אסור:

והמורה. פ"ה שהוא רחם שהופך  
זה המבואה וקורין אותה  
פליא וקשיא דהא כתיב (ישעיה ל)  
ברחם ובמורה אלמא פרי מיני מינה  
לכן פרי' דהוא כלי א' של מחיריה:  
והדקדק. פ"ה הוא מרא שקורין  
פשויו"ר וקשיא לר"י

דבא אַמריין (ניצח דף 11) וואו שיש  
 לו דקר נעוץ וואו דרך (1) [מרא]  
 להניחו נעוץ בקרקע לכך נראה לו  
 שהוא כלי המחרישה שקורין קולטרא  
 ודרכו להיות געוץ צהרעט:

דבֿרָה זבֿין חמרא לִישְׂרָאֵל הַחֲשׂוֹד  
לְמַכּוֹר לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים.  
וּמִפְרֶשׁ טַעְמִיהָ דְּלִיכָא לְמִיתְלִי

לְיִשְׂרָאֵל מִזִּמְיָן לִיהוּ וְקִשְׁיָא דְהָא רַבָּה  
 גּוֹפִיָּה דְחֵי לְעִיל טַעְמָהא דְרַב הוּנָה  
 דְּהַלְתִּים שְׁטִיטָה סְפִירָא מִן דְּמִי וִי"ל  
 דְּלִבְנָה דְּשַׁמְעֵי מִיִּיָּה קִבְּלָה אִיהוּ עוֹד  
 לְהָא דְּמִי לְעִיל לִיכָא לְמַחְלִי כֹל  
 בְּכָךְ בְּשִׁטָּה דְּרוּבָא לִרְדִּיא וְצִנִּי  
 לְסִפְסִים דְּגִסְרִי לְעִיל רַבָּה וְהִכָּה רַבָּה  
 יִסְחָא: **לְעוֹבֵד** כִּיבִיבִים מוֹבִין אִיהוּ  
 יִשְׂרָאֵל אִם מוֹבִין בּוֹ, וְכַמְסָקְנָה  
 מִקְּיָין לְסָדוֹר לְמִזְמִין לְיִשְׂרָאֵל מִסוֹד  
 וְחֵיתָּ מִחֵי שָׁנָא מִלְּפִי דְּלַמְּנִי לְעִיל  
 יִקְרָא (ד. ה.) וִי"ל דְּהַסֵּם מִלְּפִי בְּעוֹד  
 כִּיבִיבִים שְׁטִיטָה מוֹחֵה עַל לְפִי עוֹד  
 לְפִיק אִין אִין וְסָפִין אִין הַעֲבֹד  
 כִּיבִיבִים יִמְכּוֹר לְחִבְרֹו אִלֵּי הַכָּה  
 דְּמִיִּיר בְּיִשְׂרָאֵל הַחֲסוֹד אִין מוֹחֵהוּ  
 שְׁלָא יִכָּה שׁוֹם יִשְׂרָאֵל לִידִי תַקְלָה עַל  
 יְדִיעוּי הִירִי אֲחֵרִין וְעוֹד דְּחַד לְפִי הוּא  
 שְׁלָא יִחְטֵא יִשְׂרָאֵל בְּצִלְהִי וְשִׁכְרוֹת  
 יִסְתּוּ: **רִדְוָה** רִדְוָה. אֲשֶׁר  
 לְעִיל תְּלִין אִימּוֹר לְשִׁטְטָה וְצִנִּי  
 הִכָּה לֹא תְלִין לְיִשְׂרָאֵל מִזִּמְיָן לֵה  
 שְׁקִי יִמְכּוֹר לֹוֹ כְּמוֹ לֹוֹ:  
 לְפִסְכָּא

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ת בהמתו בשביעית. פירש  
עכירות ושאלה ונסיוני ואי  
בשחיטה אבל גבי עובד  
בהמתו בשבת ואיכא למיגזר

וַיִּמְנָא תִּמְרָא דִּאֲמִרִין כִּי הָאִי גִּוּנָא דְרַתֵּן  
 בִּשְׁמֵא<sup>א</sup> לֹא יִמְכּוֹר אֲדָם פְּרָה הַחֹרֶשֶׁת  
 בִּשְׁבִיעִית וּבִ"ה יִמְתִּירִין מִפְּנֵי שִׁכּוֹל לְשׁוֹחֲטָהּ  
 אֲמַר<sup>ב</sup> רַבָּה מִי דְמִי הֵתָם אִין אֲדָם מַצּוּהָ עַל  
 שְׁבִיתָת בְּהִתּוֹ בִּשְׁבִיעִית הֵכָא יֵאֲדָם מַצּוּהָ  
 עַל שְׁבִיתָת בְּהִתּוֹ כִּשְׁבַּת א"ל אֲבִי וְכֹל  
 הֵיכָא אֲדָרְסָם מַצּוּהָ אֲסוּר וְהִירֵי שְׂדֵה דִּאֲדָם  
 מַצּוּהָ עַל שְׁבִיתָת שְׂדֵהוּ בִּשְׁבִיעִית וְיִתְנֵן  
 בִּשְׁמֵא<sup>א</sup> לֹא יִמְכּוֹר אֲדָם שְׂדֵה נִיר בִּשְׁבִיעִית  
 וּבִ"ה יִמְתִּירִין מִפְּנֵי שִׁכּוֹל לְהוֹבִירָהּ מִתְקִף  
 לָהּ רַב אֲשִׁי וְכֹל הֵיכָא דִּאִין אֲדָם מַצּוּהָ שְׂרִי  
 וְהִירֵי כֻלִּים דִּאִין אֲדָם מַצּוּהָ עַל שְׁבִיתָת כֻּלִּים  
 בִּשְׁבִיעִית וְתִנֵּן<sup>א</sup> יֵאלוּ הֵן כֻּלִּים שְׂאִין אֲדָם  
 רִשְׁאִי לְמוֹכְרֵן בִּשְׁבִיעִית מִחֲמַרְיִשָּׁה וְכֹל כְּלִיהּ  
 הָעוֹל וְהַמּוֹרֵה וְהִדְקֵן אֵלָּא תִּלְנֵן רַב אֲשִׁי  
 כֹּל הֵיכָא דִּאֲכִיָּא לְמִיתְלָא תִּלְנֵן וְאֵעִי"ג  
 דְּמַצּוּהָ וְכֹל הֵיכָא דִּלְכֵּא לְמִיתְלֵי לֹא תִלְנֵן  
 אֵעִי"ג דִּאיֵנוּ מַצּוּהָ רַבָּה זִבִּין הֵהוּא חֲמַרָא  
 לְיִשְׂרָאֵל הַחֲשִׁיד לְמַכּוֹר לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים א"ל  
 אֲבִי מ"ט עֹבֵד מֵר הִי א"ל אֲנָא לְיִשְׂרָאֵל  
 וְזִבְנִי א"ל וְהָא אֵזִיל וְמוֹכְרִין לִיהּ לְעוֹבֵד  
 כּוֹכְבִּים לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים קָא מוֹכְרִין לְיִשְׂרָאֵל  
 לֹא קָא מוֹכְרִין אִיתִיבִיהּ מְקוּם שְׁהִנְגוּ לְמַכּוֹר  
 בְּהִתּוֹ דְּקָא לְכוּתִּים מוֹכְרִין שְׂלָא לְמַכּוֹר  
 אִין מוֹכְרִין מ"ט אִילִימָא מְשׁוּם דְּחֲשִׁידִי  
 אֲרַבְעִיָּה וְזִי חֲשִׁידִי וְהִתְנִיא<sup>א</sup> יֵאִין מְעַמִּידִין  
 בְּהִתּוֹ בַּפְּתוּקָאוֹת שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכְבִּים זָכְרִים  
 אֲצֵל זָכְרִים וְנִקְבוֹת אֲצֵל נִקְבוֹת וְאִין צ"ל  
 נִקְבוֹת אֲצֵל זָכְרִים וְזָכְרִים אֲצֵל נִקְבוֹת וְאִין  
 מוֹסְרִין בְּהִמָּה לְרֹעֵי שֶׁלָּהֶן וְאִין<sup>א</sup> מִיִּחֲדִין  
 עִמָּהֶם וְאִין מוֹסְרִין לָהֶן תִּינוּק לְלִמְדוֹ  
 סִפְר וְלִלְמְדוֹ אוֹמְנוֹת אֲבֵל מְעַמִּידִין בְּהִמָּה  
 בַּפְּתוּקָאוֹת שֶׁל כּוּתִּים זָכְרִים אֲצֵל נִקְבוֹת  
 וְנִקְבוֹת אֲצֵל זָכְרִים וְאִין צ"ל זָכְרִים אֲצֵל  
 זָכְרִים וְנִקְבוֹת אֲצֵל נִקְבוֹת וְמוֹסְרִין בְּהִמָּה  
 לְרֹעֵי שֶׁלָּהֶן וְמוֹסְרִין עִמָּהֶם וְמוֹסְרִין לָהֶם  
 תִּינוּק לְלִמְדוֹ סִפְר וְלִלְמְדוֹ אוֹמְנוֹת אֲלֵמָא  
 וְאִין חֲשִׁידִי עוֹדֵת נִשְׂאִי<sup>א</sup> יֵאִין מוֹכְרִין לָהֶם לֹא  
 וְאִין וְלֹא כֹל זִין וְאִין שְׂחִיזִין לָהֶן אֵת הוּוּיִן  
 וְזִין מוֹכְרִין לָהֶן לֹא סָדֵן וְלֹא קוֹלֵרִין וְלֹא  
 כְּבָבִילִים וְלֹא שְׁלִשְׁאוֹת שֶׁל כְּרוֹל אֶחָד עוֹבֵד  
 כּוֹכְבִּים וְאֶחָד כּוּתִי מ"ט אִי נִימָא דְּחֲשִׁידִי  
 אֲשַׁפִּיכוֹת דְּמִים וְזִי חֲשִׁידִי הָאֲמַרְתָּ  
 וְמוֹסְרִידִין עִמָּהֶן אֵלָּא מְשׁוּם דִּאתִּי לִזְבוּנָהּ  
 לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים וְכִי תִימָא כּוּתִי לֹא עֵבִיד  
 תְּשׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עֵבִיד תְּשׁוּבָה וְהָאֲמַר רַב  
 נַחֲמָן אֲמַר רַבָּה בַּר אֲבֹהֵי יְכֻרְדָּךְ שְׂאֲמִר  
 אֲסוּר לְמַכּוֹר לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים<sup>א</sup> יְכֻרְדָּךְ אֲסוּר לְמַכּוֹר  
 לְיִשְׂרָאֵל הַחֲשׂוֹד לְמַכּוֹר לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים  
 יְהִיֵּהִם בְּתֵרִיָּה תִּלְתָּא פִּרְסִי וְאִד' פִּרְסָא  
 בְּחִבְלָא וְלֹא אֲדִרְכִּיהּ א"ר דִּימִי בַר אֲבָא כֻּרְדָּךְ  
 שְׂאֲסוּר לְמַכּוֹר לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים<sup>א</sup> אֲסוּר לְמַכּוֹר  
 לְשִׁלְשִׁמִּים יִשְׂרָאֵל ה"ד אִי דְּחֲשִׁידִי דְּקָטִיל  
 פְּשִׁיטָא הֵינֵן עוֹבֵד כּוֹכְבִּים וְאִי דִלָּא קָטִיל  
 אֲמַאי לֹא לְעוֹלָם דִּלָּא קָטִיל וְהִבֵּעַ בְּמִשְׁמוּמָא  
 דִּיּוֹמִנֵּן דְּעֵבִיד לְאַצּוּלִי נִפְשִׁיָּה תִנּוּ רַבָּנִן  
 אִין מוֹכְרִין לָהֶן תִּרְסִין וִי"א מוֹכְרִין לָהֶן  
 תִּרְסִין מ"ט אִילִימָא מְשׁוּם דְּמִנְגּוּ עֲלֵיהּ אִי  
 הִי אִפִּילוּ חִטִּי וְשַׁעֲרֵי נִמִּי לֹא אֲמַר<sup>א</sup> יְכֻרְדָּךְ  
 אִי

(ו) למחילי במצורה דלפני עור חלין  
 לו פרה החורש בשביעות. ישראל  
 לו חצירו פרה המלומדת לחורש  
 ש מזהב עור צינים בהחמו בשביעות.  
 הלכן לירא למיגור משום אשלה  
 שביעות ומסיו ואי משום לפני עור  
 לא חתן ונכסיו חלין בשביעה אבל  
 בני עובד כוכבים לעיני שנת אדם  
 מזהב על ציבת בהחמו בשבת ואיכא  
 למיגור משום כל הי: אדם מזהב  
 על ציבת שדפו. שנת שבחון יהיה  
 לחרש: לא ימכור. לו ישראל השחד  
 על השביעות. שדפ ניר. חרשה  
 שכתמחא לירעה קייחא ועבר אלפני  
 עור: להוצירה. ששמותה שדה נור  
 שלא יחננה: המחרשה וכל כלים.

דסתמייבו לעבודת קרקע (ו) והשחל  
ללא תשום שחל דלקמיה הכא קא וצין  
להו שחרי כל שעה הן מזיוין : המורה.  
פ"א שבו וורה את הגורן לרות להעביר  
הקס וכשאלין גורן עורר כה את ההקעלי.  
והדקר. מרל פיסוריל : דאיכא למיסלי.  
גנו רבחה ודקר וור דדקר אלת הוסא

לְטוֹי רַעֲשׁ׃

פֿילא [פֿיל'א]. יעה.  
פֿישור'א [פֿושור'א].  
סער.  
שטור'ק. סר (לכבילת  
רגלים).  
צייט [צ'יף]. סר  
(לכבילת רגלים).  
בווייז [בווא'ש]. כבליס.  
פרויזש [פריז'ש].  
שלשלאות. אויכס.

רבינו חננאל (המשך)

[illegible]